

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історіографії і джерелознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО І АРХІВОЗНАВСТВО

Освітня програма 014 Середня освіта (історія)

Спеціальність 014.03 Середня освіта (історія)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історіографії і джерелознавства
Протокол № 2 від “12” вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Джерелознавство і архівознавство
Викладач (-і)	Стефанюк Галина Василівна
Контактний телефон викладача	+380967562305
Е-mail викладача	stefaniuk.71@ukr.net galyna.stefanyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Обов'язкові дисципліни 2.1.1 Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	середа, 14.00 год. – 16.00 год.

2. Анотація до курсу

Роль джерелознавства і архівознавства помітно зростає в сучасних умовах, коли однією з характерних рис сьогодення є гуманізація суспільних відносин, зростання інтересу людей на всіх континентах до історії минулого і глобальних проблем сьогодення. Український народ, відновивши на порозі ХХІ ст. свою національну державність, по-новому осмислює усі етапи своєї історії, героїку визвольних змагань, гіркоту катастрофічних втрат, сповнюється вірою у побудову економічно сильної, духовно багатой демократичної України. У вирішенні насущних завдань люди спираються на уроки минулого, шукають моральну підтримку в історичному досвіді своїх предків. Саме тому простежується зростання ролі історичної науки, усіх її галузей, у тому числі й джерелознавства та архівознавства.

Історичне джерелознавство та архівознавство як важливі компоненти історичної науки, є складною науковою системою. Без розгляду предмету та об'єкту, дослідницьких і дидактичних завдань, основних етапів розвитку, не можна з'ясувати їхні суть як науки і навчальної дисципліни. При вивченні навчальної дисципліни “Джерелознавство і архівознавство”

розглядається ряд теоретико-методологічних питань, зокрема таких як теорія джерела, його природа, зв'язок з історичним фактом, джерельна інформація тощо. Значна увага приділяється сучасним підходам до класифікації історичних джерел як дослідницького методу, розгляду найпоширеніших класифікаційних моделей, методиці пошуку, виявлення, аналітичній і синтетичній критиці джерел, способів встановлення їх автентичності, здобуття інформації, перевірки її достовірності. Подаються відомості про найважливіші археографічні українські, російські та польські видання, державні сховища джерел. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014 Середня освіта (Історія) комплексу історичних джерел, усвідомлених умінь і навичок роботи з ними, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) з дисципліни «Джерелознавство і архівознавство»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації історичного минулого України на основі джерельної бази; формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завданням є поглиблене вивчення та закріплення теоретичних положень і фактологічного матеріалу, який викладався на лекціях або засвоювався шляхом самостійної роботи студентів. Під час семінарських занять вони повинні розвивати творче й аналітичне мислення та культуру мови, вчитися самостійно аналізувати історичні джерела. Важливим завданням є усвідомлення студентською молоддю значення і місця джерела в історичній науці загалом та при вивченні історії в навчальних закладах середньої освіти.

знати :

- основні типи історичних джерел та їх місцезнаходження;
- основні публікації джерел та їх місцезнаходження;
- класифікацію історичних джерел;

- термінологію навчальної дисципліни;
- методологічні та методичні принципи джерелознавства і архівознавства;
- основні стадії роботи дослідника над джерелом;
- основи теорії і методології освіти, необхідні для професійної діяльності, проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.
- методику й основні етапи опрацювання та використання джерел у наукових дослідженнях і педагогічній практиці.

ВМІТИ

- відтворювати знання з джерел з історії України, необхідними для професійної підготовки вчителя історії і суспільствознавчих предметів;
- розуміти та інтерпретувати опрацьований матеріал, володіючи сучасними методами історичного дослідження, у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності;
- давати самостійний критичний та аргументований аналіз джерельних (документальних) матеріалів;
- застосовувати фактологічний матеріал і загальноприйняті критерії оцінки для ідентифікації подій з історії України;
- синтезувати джерельну історичну інформацію, користуючись структурно-логічними схемами;
- виокремлювати головні етапи формування історичних джерел (за хронологічним і тематичним принципами);
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами);
- використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності;
- впроваджувати під час навчання інноваційні технології;
- організовувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях;
- вдосконалюватися з високим рівнем автономності здобути під час навчання компетенції;
- проводити діяльність, спрямовану на використання історико-культурної спадщини України під час вивчення дисципліни і пропагувати її через просвітницьку діяльність;
- вести пошукову роботу, а також здійснювати наукові і науково-педагогічні дослідження в галузі історії України із використанням джерельної бази.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із дисципліни «Джерелознавство і архівознавство» здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі. (C1).

Комунікативна – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (усна відповідь, реферат, есе, доповідь на науково-звітній конференції ін.) (C2, C16).

Лінгвістична – здатність володіти іноземною мовою для пошуку і опрацювання іншомовних історичних праць і джерел (C3).

Інформаційно-цифрова компетентність – здатність до критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації джерельної інформації з історії України (C4).

Соціальна і громадянська компетентність – здатність до міжособистісної взаємодії на основі етичних міркувань (мотивів), вміння працювати в колективі й ефективно співпрацювати з учасниками навчального процесу; уміння попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів; діяти громадсько і соціально відповідально і свідомо та з почуттям поваги до оточуючих, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (C6).

Навчання вчитись – здатність вчитися і спільно, і автономно, здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного) під час самостійної роботи із дисципліни, підготовки проблемних питань, проектів, самостійне набуття нових компетентностей, а також здатність виявляти і творчо підходити до вирішення проблем, ухвалювати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї під час захисту проектів, прес-конференції, захисту проблемних питань, брати відповідальність і виявляти ініціативу, визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати прогрес і результати навчання (C7).

Загальнокультурна компетентність (C8) – це здатність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної історії, накопичення її джерельної бази, що становить культурну спадщину України та українського народу, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність в Україні (C8).

Екологічна компетентність і здоровий спосіб життя – це здатність на основі вивченого матеріалу (політики радянського уряду, екологічних катастроф, політики урядів незалежної України в питанні захисту навколишнього середовища ін.) усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, прагнення до його збереження; здатність до здійснення професійної діяльності згідно з вимогами охорони праці й техніки безпеки; здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя (на прикладі історії українського спорту, медицини ін.) **(C9)**.

Фахові (предметні) компетентності:

Здатність чітко і логічно відтворювати знання з історії України на основі ретроспективної документної інформації, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування цілісної історичної картини України, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти **(C10)**.

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати опрацьований матеріал з джерел з історії України, формувати й науково аргументувати власну інтерпретацію, брати активну участь у дискусіях **(C11)**.

Розуміти і застосовувати внутрі і міжпредметні зв'язки, мати синтетичне мислення **(C12)**.

Здатність застосовувати знання, уміння і навички для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, зокрема логічно-структурних схем ін. **(C13)**.

Здатність володіти термінологією **(C15)**.

Здатність користуватися вербальними і невербальними засобами передачі джерельної історичної інформації (зокрема, презентаціями, схемами, картами, таблицями ін.) **(C16)**.

Наявність системи знань основних теорій та концепцій сучасної історіографії, основних джерел із дисципліни, вміння їх критично аналізувати, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості **(C17)**.

Здатність порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, соціальних груп **(C18)**.

Здатність до усвідомлення призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, важливості збагачення професійних якостей відповідно до нових суспільно-політичних реалій (розсекречення архівів); усвідомлення необхідності подальшого навчання **(C21)**.

Здатність на основі вивченого матеріалу, ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки **(C22)**.

Формувати економічну грамотність і підприємливість на основі вивчення статистичних джерел з історії України **(C23)**.

Здатність на основі вивчення джерел з історії України формувати високу історичну й громадянську свідомість, національну

гідність та історичну національну пам'ять, здатність використати на практиці здобуті знання із дисципліни з метою проведення громадянсько-патріотичного виховання серед молоді (C24).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й семестр	014 Середня освіта (історія)	I курс	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема: Предмет та основні завдання архівознавства. 1. Архівознавство як наукова система і навчальна дисципліна, його місце в системі	Лекція	1. Алексеева Е. Архивоведение: Учебник для учреждений нач. проф. образования: Учеб. пособие для студ. учреждений сред. проф. образования. М.: Издательский центр "Академия", 2005. 271с. 2. Архівознавство: Методичні рекомендації. Чернівці, 1998. 32 с. 3. Архівознавство: підручник. К.: Видавничий дім "КМ Академія", 2002.	опрацювання матеріалу лекційного заняття, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	вересень

<p>історичних знань. 2. Предмет, об'єкт, методи і структура архівознавства. 3. Основні поняття і терміни архівознавства. 4. Методика використання історичних документів у сучасних умовах розвитку історичних знань в закладах середньої освіти.</p>		<p>354 с. 4. Задорожна Л.В. Історичні документи як основа побудови пізнавальних завдань. <i>Історія в школах України</i>. 2002. № 2. С. 35 – 39. 5. Задорожна Л.В. Навчальні функції історичних документів. <i>Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць</i>. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 7. С.179 – 190. 6. Калакура Я. С., Боряк Г. С., Дубровіна Л. А., Климова К. І., Ляхоцький В. П. Архівознавство: Підручник для студ. іст. фак. вузів. К., 1998. 314 с. 7. Крайская З. Архивоведение: Учебник для сред. спец. учеб. заведений. М. : Норма, 1996. 224 с. 8. Ляхоцький В. На рубежі тисячоліть: здобутки та перспективи українського архівознавства. <i>Пам'ять століть</i>. 1998. № 5. С. 90–98. 9. Олійник С. Архівознавство України: Метод. рек. для студ. іст. ф-ту. Кам'янець-Подільський : РВВ Кам'янець-Подільського держ. ун-ту, 2006. 34 с. 10. Тельчаров А. Д. Архивоведение. М.</p>			
---	--	---	--	--	--

		<p>: Приор-издат, 2004. 156 с.</p> <p>11. Трач Ю. Архівознавство: Навч. посіб. для дистанц. навч. К. : Університет "Україна", 2005. 362 с.</p> <p>12. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 380 с.</p> <p>13. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 264 с.</p> <p>14. Хрестоматія з архівознавства: підручник / Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архівної справи та документознавства ; Упор.: Г.В. Боряк, Ірина Матяш та ін. К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. 407 с.</p>			
<p>Тема: Предмет, структура і завдання джерелознавства.</p> <p>1. Визначення предмету джерелознавства.</p> <p>2. Завдання</p>	Лекція	<p>1. Антонович В.Б. Курс лекцій з джерелознавства. К., 1995.</p> <p>2. Архівознавство. Підручник. (Керівн. автор. кол. Я.С. Калакура). К., 1998.</p> <p>3. Довгопол В.М., Литвиненко М.А., Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. Навчальний посібник.</p>	опрацювання матеріалу лекційного заняття, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	вересень

<p>історичного джерелознавства. 3. Структура джерелознавства. 4. Зв'язок джерелознавства з іншими галузями знання. 5. Навчальні функції історичних документів на уроках історії в закладах середньої освіти.</p>		<p>К.: Вища школа, 1986. 4. Власов В. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів: чи здатна методика подолати втому від історії. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №4. С.3–8. 6. Власов В. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №6. С.3–9. 7. Джерелознавство історії України: Довідник. К., 1998. 8. Історичне джерелознавство: Підручник. К.: Либідь, 2002. 9. Ковальський М.П. Актуальні проблеми джерелознавства історії України XVI – XVII ст. Український археографічний щорічник. Вип. I. К.: Наукова думка, 1992. 10. Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. Львів: Світ, 1999. 11. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР /1917 – 1941/. К.: Наукова думка, 1981.</p>			
<p>Тема: Класифікація</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Антонович В.Б. Курс лекцій з джерелознавства. К., 1995.</p>	<p>опрацювання матеріалу</p>	<p>5 б. (вибірково, під</p>	<p>жовтень</p>

<p>історичних джерел.</p> <p>1. Наукова класифікація джерел як теоретико-методологічна процедура.</p> <p>2. Поняття класифікаційної схеми.</p> <p>3. Типологічна класифікація історичних джерел.</p> <p>4. Видова класифікація історичних джерел.</p> <p>5. Використання текстів історичних джерел на уроках історії в школі.</p>		<p>2. Архівознавство. Підручник. (Керівн. автор. кол. Я.С. Калакура). К., 1998.</p> <p>3. Власов В. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів: чи здатна методика подолати втому від історії. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №4. С.3–8.</p> <p>4. Власов В. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №6. С.3–9.</p> <p>5. Довгопол В.М., Литвиненко М.А., Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1986.</p> <p>6. Джерелознавство історії України: Довідник. К., 1998.</p> <p>7. Історичне джерелознавство: Підручник / Я. Калакура, І. Войцехівська, С. Павленко. К.: Либідь, 2002.</p> <p>8. Ковальський М.П. Актуальні проблеми джерелознавства історії України XVI – XVII ст. <i>Український археографічний щорічник</i>. Вип. I. К.: Наукова думка, 1992.</p>	<p>лекційного заняття, 2 год.</p>	<p>час опитування на семінарі).</p>	
--	--	--	-----------------------------------	-------------------------------------	--

		<p>9. Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. Львів: Світ, 1999.</p> <p>10. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР /1917 – 1941/. К.: Наукова думка, 1981.</p>			
<p>Тема: Аналітична критика історичних джерел. 1.Поняття джерелознавчої критики, її структура і завдання. 2. Основні завдання аналітичної критики. 3. Синтетична критика джерел. 4. Методика використання масових джерел. 5. Застосування джерел на уроках історії України в</p>	Лекція	<p>1. Антонович В.Б. Курс лекцій з джерелознавства. К., 1995.</p> <p>2. Архівознавство. Підручник. (Керівн. автор. кол. Я.С. Калакура). – К., 1998.</p> <p>3. Власов В. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів: чи здатна методика подолати втому від історії. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №4. С.3–8.</p> <p>4. Власов В. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. <i>Історія в школах України</i>. 2009. №6. С.3–9.</p> <p>5.Довгопол В.М., Литвиненко М.А., Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1986.</p> <p>6. Джерелознавство історії України: Довідник. К., 1998.</p> <p>7. Задорожна Л.В. Історичні документи</p>	опрацювання матеріалу лекційного заняття, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	жовтень

<p>закладах середньої освіти.</p>		<p>як основа побудови пізнавальних завдань. <i>Історія в школах України</i>. 2002. № 2. С. 35 – 39.</p> <p>8. Історичне джерелознавство: Підручник / Я. Калакура, І. Войцехівська, С. Павленко. К.: Либідь, 2002.</p> <p>9. Ковальський М.П. Актуальні проблеми джерелознавства історії України XVI – XVII ст. <i>Український археографічний щорічник</i>. Вип. I. К.: Наукова думка, 1992.</p> <p>10. Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. Львів: Світ, 1999.</p> <p>11. Мисан В. Знаходити відповіді самостійно (Можливості використання текстових джерел в процесі навчання історії). <i>Історія в школах України</i>. 2005. №5. С.4–11.</p> <p>12. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР /1917 – 1941/. К.: Наукова думка, 1981.</p>			
<p>Тема: Архівна система та система архівних установ.</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Алексеева Е. Архивоведение: Учебник для учреждений нач. проф. образования: Учеб. пособие для студ. учреждений сред. проф. Образования.</p>	<p>опрацювання матеріалу лекційного заняття, 2 год.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на</p>	<p>листопад</p>

<p>1. Поняття й суть архівної системи.</p> <p>2. Типологія та структура сучасних архівних систем.</p> <p>3. Загальні принципи організації архівних систем.</p> <p>4. Формування архівної системи незалежної України.</p> <p>5. Теоретичний аналіз діяльності архівних установ у розвитку пізнавальних інтересів учнів на уроках історії України</p>	<p>М.: Издательский центр "Академия", 2005. 271с.</p> <p>2. Архівознавство: Методичні рекомендації. Чернівці, 1998. 32 с.</p> <p>3. Архівознавство: підручник. К.: Видавничий дім "КМ Академія", 2002. 354 с.</p> <p>4. Задорожна Л.В. Історичні документи як основа побудови пізнавальних завдань. <i>Історія в школах України</i>. 2002. № 2. С. 35 – 39.</p> <p>5. Задорожна Л.В. Навчальні функції історичних документів. <i>Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць</i>. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 7. С.179 – 190.</p> <p>6. Калакура Я. С., Боряк Г. С., Дубровіна Л. А., Климова К. І., Ляхоцький В. П. Архівознавство: Підручник для студ. іст. фак. вузів. К., 1998. 314 с.</p> <p>7. Крайская З. Архивоведение: Учебник для сред. спец. учеб. заведений. М. : Норма, 1996. 224 с.</p> <p>8. Ляхоцький В. На рубежі тисячоліть: здобутки та перспективи українського архівознавства. <i>Пам'ять століть</i>. 1998. № 5. С. 90–98.</p>		<p>семінарі).</p>	
---	--	--	-------------------	--

		<p>9. Олійник С. Архівознавство України: Метод. рек. для студ. іст. ф-ту. Кам'янець-Подільський : РВВ Кам'янець-Подільського держ. ун-ту, 2006. 34 с.</p> <p>10. Тельчаров А. Д. Архивоведение. М. : Приор-издат, 2004. 156 с.</p> <p>11. Трач Ю. Архівознавство: Навч. посіб. для дистанц. навч. К. : Університет "Україна", 2005. 362 с.</p> <p>12. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 380 с.</p> <p>13. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 264 с.</p> <p>14. Хрестоматія з архівознавства: підручник / Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архівної справи та документознавства ; Упор.: Г.В. Боряк, Ірина Матяш та ін. К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. 407 с.</p>			
Тема: Формування	лекція	1. Алексеева Е. Архивоведение: Учебник для учреждений нач. проф.		5 б. (вибірково, під	листопад

<p>Національного архівного фонду України.</p> <p>1. Загальні основи та нормативна база НАФ України.</p> <p>2. Склад і структура НАФ України.</p> <p>3. Право власності на документи НАФ.</p> <p>4. Державна реєстрація документів НАФ.</p> <p>5. Робота державного архіву з джерелами комплектування.</p> <p>6. Соціальні функції документів у розвитку пізнавальних інтересів учнів на уроках історії в школі.</p>		<p>образования: Учеб. пособие для студ. учреждений сред. проф. образования. М.: Издательский центр "Академия", 2005. 271с.</p> <p>2. Архівознавство: Методичні рекомендації. Чернівці, 1998. 32 с.</p> <p>3. Архівознавство: підручник. К.: Видавничий дім "КМ Академія", 2002. 354 с.</p> <p>4. Задорожна Л.В. Історичні документи як основа побудови пізнавальних завдань. <i>Історія в школах України</i>. 2002. № 2. С. 35 – 39.</p> <p>5. Задорожна Л.В. Навчальні функції історичних документів. <i>Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць</i>. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 7. С.179 – 190.</p> <p>6. Калакура Я. С., Боряк Г. С., Дубровіна Л. А., Климова К. І., Ляхоцький В. П. Архівознавство: Підручник для студ. іст. фак. вузів. К., 1998. 314 с.</p> <p>7. Крайская З. Архивоведение: Учебник для сред. спец. учеб. заведений. М. : Норма, 1996. 224 с.</p> <p>8. Ляхоцький В. На рубежі тисячоліть: здобутки та перспективи українського</p>		<p>час опитування на семінарі).</p>	
--	--	--	--	-------------------------------------	--

	<p>архівознавства. <i>Пам'ять століть</i>. 1998. № 5. С. 90–98.</p> <p>9. Олійник С. Архівознавство України: Метод. рек. для студ. іст. ф-ту. Кам'янець-Подільський : РВВ Кам'янець-Подільського держ. ун-ту, 2006. 34 с.</p> <p>10. Тельчаров А. Д. Архивоведение. М. : Приор-издат, 2004. 156 с.</p> <p>11. Трач Ю. Архівознавство: Навч. посіб. для дистанц. навч. К. : Університет "Україна", 2005. 362 с.</p> <p>12. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 380 с.</p> <p>13. Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доповіді Всеукр. конф., 19-20 листопада 1996 р.: У 2 ч. К., 1997. 264 с.</p> <p>14. Хрестоматія з архівознавства: підручник / Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архівної справи та документознавства ; Упор.: Г.В. Боряк, Ірина Матяш та ін. К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. 407 с.</p> <p>опрацювання матеріалу лекційного</p>			
--	---	--	--	--

заняття, 2 год.

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів (вересень – грудень):

- 1) усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей – 10 балів (три оцінки на дев'яти семінарських заняттях);
- 2) індивідуальна робота: – 10 балів;
- 3) контрольна робота (по темах семінарських занять) – 15 балів;
- 4) колоквіум (тестові завдання по лекційному матеріалі) – 15 балів;

Загальна кількість – *50 балів*.

Підсумковий контроль – іспит (екзамен) (січень):

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає *підсумковий семестровий бал*.

Сумарна кількість – *100 балів*.

Вид контролю	Поточний контроль	Контрольна робота	Колоквіум	Індивідуальне завдання	Екзаменаційна робота	Підсумкова оцінка за семестр
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	10	15	15	10	50	100

При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується:

Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»)

– виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь

в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів за участь в науковій роботі** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 100 балів).

Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставляння балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усний аналіз поставлених питань;
- вибіркоче усне опитування «з місця»;
- дискусійне обговорення питань;
- індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

Критерії поточної оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями джерелознавства і архівознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає джерелознавчу та архівознавчу термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичні джерела. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє класифікувати джерельну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру, використовувати джерелознавчу критику). Здатен(на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання з джерелознавства і архівознавства для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності.

Може використати інноваційні технології. Має аналітичне та синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо.

Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає джерелознавчу і архівознавчу термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора у створенні джерел, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Має певний рівень аналітичного та синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить

самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «три» ставиться, якщо у студента(ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, архівознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. Посередньо знає термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен(на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен(на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає систему архівних установ, але не може визначити їхні функції; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає джерелознавчу і архівознавчу термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен(на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній(я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.

Вимоги до
індивідуальної
роботи

Індивідуальне завдання з курсу «Джерелознавство і архівознавство» стосується джерелознавчих проблем історії України. Напередодні підготовки індивідуальної роботи студент (-ка) здійснює пошук джерел з наперед обраних тем з історії України.

Структура індивідуальної роботи складається із наступних обов'язкових елементів:

- Вступна частина;
- Аналіз використаної літератури по темі (на 2-3 абзаци);
- Характеристика обраної теми;
- Виклад джерельного матеріалу з відповідними покликаннями;
- Навести історичний ілюстративний матеріал;
- Висновки;
- Список використаної літератури.

Обсяг індивідуальної роботи – 12–15 сторінок.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії	Бали
Глибоке розкриття проблеми, аналіз джерел з відображенням авторської позиції. При захисті використовує значний обсяг джерел і літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створив значну кількість роздаткового матеріалу. Демонструє на високому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, бачить шляхи подолання труднощів, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	17-20 балів

	<p>Обґрунтоване розкриття проблеми. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Демонструє на достатньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p>	13-16 балів	
	<p>Тема розкрита неповно. Демонструє на посередньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє певне усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p>	9-12 балів	
	<p>Робота суто компілятивного рівня. Студент може репродуктивно відтворити змісту історичних джерел, однак у його відповіді є помилки. Вміє організовувати пошук історичної інформації, але не може її критично проаналізувати. Не достатньо використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки завдання. Визначає роль людського фактора в історії, однак без</p>	5-8 балів	

	<p>необхідної аргументації.</p> <p>Проаналізовано лише окремий аспект. Захист завдання спрощений, із значними помилками. Не здійснено пошук джерельної інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Відсутні самостійні висновки і синтетичні зв'язки. Не здатен використати наявний матеріал для роботи в школі. ІКТ використано недоречно. Не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.</p> <p>Завдання не зараховано</p>	<p>1-4 бали</p> <p>0 балів</p>					
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Контрольна робота проводиться у письмовому вигляді, має декілька варіантів формалізованих завдань рівнозначної складності, на виконання яких відводиться 45 хвилин. Кожен варіант містить 7 завдань (1 – 2 – теоретичні, 3 – знання термінів, 4–7 – тестові завдання).</p> <p>Розв'язуючи завдання контрольної роботи, студент повинен продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову, креативну діяльність.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінки виконання контрольної роботи</p> <p>Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється у 15 балах: 1- 5 балів, 2 – 3 бали, 3 – 3 бали, 4-7 – по 1 балу.</p> <table border="1" data-bbox="533 1134 2058 1353"> <thead> <tr> <th data-bbox="533 1134 687 1182">Бали</th> <th data-bbox="687 1134 2058 1182">Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне (перше) завдання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="533 1182 687 1353"></td> <td data-bbox="687 1182 2058 1353"></td> </tr> </tbody> </table>			Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне (перше) завдання		
Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне (перше) завдання						

	1-2	<p>У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Не має синтетичного мислення, безвідповідально ставиться до обраного фаху.</p>
	3	<p>Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства. Посередньо знає джерелознавчу термінологію і володіє понятійним апаратом, не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичні джерела. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати та інтерпретувати джерела з історії України, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати.</p> <p>Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>
	4	<p>Студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Вміє класифікувати історичні джерела, але не достатньо їх інтерпретує. Знає джерелознавчу термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією; створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати</p>

	<p data-bbox="696 121 2051 201">історичний матеріал. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p> <p data-bbox="539 336 573 368">5</p> <p data-bbox="696 256 2051 727">Студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає джерелознавчу термінологію. На високому рівні володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>
	<p data-bbox="600 1294 2141 1334">Семестровий підсумковий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою контролю</p>

Вимоги до письмової роботи

навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язку навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історіографії і джерелознавства

Семестровий екзамен *оцінюється від 1 до 50 балів*. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає *підсумковий семестровий бал*.

Екзаменаційна робота передбачає формулювання 7 завдань: 2 – теоретичних, 1 – практичне (на знання методологічних проблем), 1 – знання термінів та 3 – тестових.

Критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Питання		Кількість балів
1 теоретичне		15 балів
2 теоретичне		15 балів
3 практичне		8 балів
4 знання термінів		9 балів
5-7 тести		3 бали
Разом		50 балів
Університетська шкала	Національна шкала	
40 – 50 балів	Відмінно (5)	

30 – 39 балів	Добре (4)
25 – 29 балів	Задовільно (3)
1 – 24 балів	Незадовільно (2)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
1-3	У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, архівознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає джерелознавчу та архівознавчу термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичні джерела. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Не має синтетичного мислення, не демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
4-6	У студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), наявні помітні прогалини у формуванні умінь і навичок, що не дозволить повною мірою використати їх у професійній діяльності; використанні знань, умінь і навичок на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, архівознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. Посередньо знає джерелознавчу і архівознавчу термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний матеріал. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в

	<p>Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.</p>	
	<p>7-9 Студент(ка) має добрі знання програмного матеріалу (75%), сформовані уміння і навички, здатен (на) застосовувати знання, уміння і навички у професійній діяльності; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, архівознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає джерелознавчу і архівознавчу термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Виявляє певний рівень синтетичного мислення; розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє достатнє вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.</p>	

	<p>10-12 Студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Вміє класифікувати історичні джерела, але не достатньо їх інтерпретує. Знає джерелознавчу термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією; створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>	
	<p>13-15 Студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає джерелознавчу термінологію. На високому рівні володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>	
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Тема 1. Основні етапи розвитку джерелознавчих знань в Україні (2 год.)</p> <p>Тема 2. Методика використання історичних джерел у сучасних умовах розвитку історичних знань в закладах середньої освіти. (2 год.)</p>	

	<p>Тема 3. Класифікація і загальна характеристика типів історичних джерел як основи побудови пізнавальних завдань на уроках історії в школі. (2 год.)</p>
	<p>Тема 4. Предмет та основні завдання архівознавства. Основи організації архівної справи суверенної України (2 год.).</p>
	<p>Тема 5. Методика джерелознавчої евристики. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі. (2 год.).</p>
	<p>Тема 6. Аналітична критика історичних джерел. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі. (2 год.)</p>
	<p>Тема 7. Організація науково-довідкового апарату до документів Національного архівного фонду України (2 год.).</p>
	<p>Тема 8. Використання писемних джерел як засобу формування історичних компетентностей учнів (2 год.).</p>
	<p>Тема 9. Організація використання Національного архівного фонду. Практичне завдання: Підготовка навчально-методичного комплексу для використання в школі. (2 год.).</p> <p>Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з джерелознавства і архівознавства.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів семінарських занять (вересень – грудень). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій відповідей на семінарські питання. Однак слід пам'ятати, що візуалізована презентація тільки доповнює підготовлену основну відповідь студента (-ки); 2) підготовка індивідуальної роботи впродовж жовтня – листопада. Виконання цих завдань передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) роботи; 3) написання контрольної роботи;

4) здача колоквіуму

Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту) в січні за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.

7. Політика курсу

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії, прес-конференції, захист індивідуального завдання ін. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Важливим є використання студентами джерел з історії України для майбутньої професії «вчитель історії і суспільствознавчих предметів», вміння формувати навчально-методичний комплекс з тем для використання в школі.

Політика курсу «Джерелознавство і архівознавство» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00 год. – 16.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

1. Антонович В.Б. Курс лекцій з джерелознавства. 1880-1881. К., 1995.
2. Архівознавство. Підручник. (Керівн. автор. кол. Я.С. Калакура). К., 1998.
3. Власов В. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів: чи здатна методика подолати втому від історії. *Історія в школах України*. 2009. №4. С.3–8.
4. Власов В. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. *Історія в школах України*. 2009. №6. С.3–9.

5. Галенко О.І. Документальні публікації з історії Української РСР: Теорія та джерелознавчий аналіз. К.: Наукова думка, 1991.
6. Гарнай І.А., Єсенков Ф.П., Фоланій Г.П. Деякі питання комплектування архівів документальними матеріалами. *Історичні джерела та їх використання*. К., 1964. Вип.1. С. 21-36.
7. Государственные архивы Украинской ССР: Справочник. К.: Наукова думка, 1983.
8. Довгопол В.М., Литвиненко М.А., Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. Навч. посібник. К.: Вища школа, 1986. – С.7.
9. Джеджула Т.А. Зарождение исторической мысли на Украине в XVII веке. *Перестройка в исторической науке и проблемы источниковедения и специальных исторических дисциплин*. Тезисы докладов и сообщений V-й Всесоюзной конференции 30 мая – 1 июня 1990 г. К., 1990. С.43-45.
10. Джерелознавство історії України: Довідник. К., 1998. С.5-8, 154 -212.
11. Дорошенко Д.І. Огляд української історіографії. К., 1996.
12. Задорожна Л.В. Історичні документи як основа побудови пізнавальних завдань. *Історія в школах України*. 2002. № 2. С. 35 – 39.
13. Ісаевич Я.Д. Українська археографія в XVII – VIII ст. *Історичні джерела та їх використання*. Вип.І. К.: Наук. думка, 1964. С.174-188.
14. Калакура Я. Джерелознавство в дослідницькій діяльності Українського історичного товариства. *Український історик*. Нью-Йорк, Торонто, Київ, Львів, Мюнхен. 1995. №1-4. С. 53-56.
15. Ковальський М.П. Актуальні проблеми джерелознавства історії України XVI – XVII ст. *Український археографічний щорічник*. Вип. I. К.: Наук. думка, 1992. С. 261 – 270.
16. Ковальченко І.Д. О применении математико-статистических методов в исторических исследованиях. *Источниковедение: теоретические и методологические проблемы*. М.: Наука, 1969. С. 115-133.
17. Ковальченко І.Д. Методи історического дослідження / АН СРСР. Отд. історії. М.: Наука, 1987. С. 281-325.
18. Ковальченко І.Д., Устюгов В.А. Применение электронных вычислительных машин в исторической науке. *Вопросы истории*. 1964. № 5.
19. Количественные методы в советской и американской историографии. М.: Наука, 1983.
20. Крип'якевич І.П. Нарис методики історичних досліджень. *Український історичний журнал*. 1967. №2. С.102 – 104.
21. Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. Львів: Світ, 1999. С.8 – 11.

22. Мацок О.Я. Роль філігранології у встановленні часу написання недатованих документів. *Історичні джерела та їх використання*. Вип. 2. К.: Наук. думка, 1966. С. 256-258.
28. Мережа центральних державних архівів України. *Архіви України*. 1992. №4. С.7.
29. Місюра В.П. Про скорочену публікацію документів. *Історичні джерела та їх використання*. Вип. I. К.: Наукова думка, 1964. С. 167-173.
30. Могорита В.М. Писемне джерело як компонент шкільного підручника з історії України. *Педагогічні науки*. Вип.LXXIX. Том.1. 2017. С.35–39.
31. Міронова І. С. Історичне джерелознавство та українська археографія: спецкурс з джерелознавства, історіографії та методики викладання історії. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 208 с.
32. Правила оформлення дисертації. *Бюлетень Вищої атестаційної комісії України*. 1997. № 2. С. 20-22, 28-31.
33. Пиріг Р.Я. Архівне будівництво в Україні: проблеми наукового забезпечення. *Актуальні проблеми розвитку архівної справи в Україні: Доповіді та повідомлення наукової конференції 15-16 березня 1995 р.* / Упор. Т.П. Прись. К., 1996. С 92-96.
34. Портнов Г.В. Деякі питання формування Національного архівного фонду на сучасному етапі. *Актуальні проблеми розвитку архівної справи в Україні: Доповіді та повідомлення наукової конференції 15–16 березня 1995 р.* К., 1996. С 22–25.
- Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР післявоєнного періоду /1945 - 1970/. К.: Наук. думка, 1972. С. 4 -8.
34. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії Української РСР /1917 – 1941/. К.: Наук. думка, 1981. С.6 – 9.
35. Сохань П.С. Стан і перспективи розвитку української археографії . *Український археографічний щорічник*. Вип. I. С. 10 –
36. Справочник научного работника: архивы, документы, исследователь / Гросман О.М., Кутик В.Н. Львов: Вышш. школа, 1979. С.51 – 61.
37. Путро О.І. Архівний фонд Національної Академії наук України як складова частина НАФ: історія та сучасні проблеми. *Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наукові доповіді Всеукраїнської конференції (19–20 листопада 1996 року) у 2–х ч.* К., 1997. – С 56–61.
38. Українські архівісти: Біобібліогр. довід.: У -х вип. Вип. 1. XIX ст. — 19 0-ті рр. / ГАУ при КМ України. УДНДІАСД; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Упоряд.: О. М. Коваль, І. Б. Матяш, В. С. Шандра. К., 1999. 67 с.
39. Хрестоматія з архівознавства: Навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. / Упоряд.: Г.В.Боряк та ін. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003.
40. Шмидт С.О. О классификации исторических источников. *Вспомогательные исторические дисциплины*. Вып. 16. Л.:

Наука, 1985.

12. Інформаційні ресурси Державний комітет архівів України: <http://www.scarh.kiev.ua>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Спілка архівістів: <http://www.vda.archiv.net/>

Викладач

_____

Стефанюк Г.В.